

BERÄTTELSER

KOM OCH SE

En affärsman

av Lena Bengtsson

Georgios Tzelatis har invandrat till Etiopien från Grekland. Han äger en affär i Dire Dawa och fungerar som bank för missionens folk. Det är hos honom de kan hämta ut sina pengar från Sverige. Fast han själv är medlem i den grekisk-ortodoxa kyrkan är han en vän till missionen. När inga pengar kan komma från Sverige lånar han församlingarna i Harar och Dire Dawa pengar till löner och omkostnader. Han litar på att de betalar tillbaka när de kan. Italienarna tycker inte om att andra européer hjälper etiopier. De anhåller Georgios flera gånger men släpper honom efter förhör. Italien anfaller Grekland. Georgios anhålls igen och den här gången får han stanna kvar i fängelset. Han anklagas för att vara spion. Bevisen för hans skuld är att han hjälper de båda evangelisk-lutherska församlingarna och är medlem i en grekisk kulturförening. Han försvarar sig med att föreningarna är helt opolitiska. När han vägrar att erkänna sin skuld kedjas han fast i bojar. I tre dygn får han sitta utan mat och dryck. Cellen är så liten att han inte kan lägga sig ner och sträcka ut benen. Hela tiden vägrar han att erkänna sig skyldig till anklagelserna. Domen faller. Allt han äger tas ifrån Georgios och han döms till döden. Han skall skjutas och det ska ske på en offentlig plats där alla som vill kan se på. Man sätter handbojar på honom och en grupp soldater omringar honom när han förs till avrättningsplatsen. Då kommer en general gående. Han känner igen Georgios och ropar halt. Alla stannar. ”Vad är detta för ett spektakel?”, frågar han Georgios. Löjtnanten som leder gruppen vill svara men generalen stoppar honom. Det är Georgios som skall svara. Generalen ger order att Georgios omedelbart skall föras tillbaka till fängelset. Georgios blir inte avrättad men får sitta fängslad till den dag då italienarna lämnar Etiopien. Axel B Svensson kommer till Dire Dawa och för att betala missionens skulder. Georgios Tzelatis vill inte ha någon ränta på pengarna. Han har hjälpt missionen av vänskap inte för att tjäna pengar. När han berättar om fängelsetiden säger han: ”Jag tog farväl av livet. Men jag hoppades att Gud skulle rädda mig. Jag tror att ert folk här i Dire Dawa och i Harar precis som min familj bad många böner för mig.” Missionen hade haft betydligt svårare att klara sig genom ockupationsåren om den inte haft vänner som greken Georgios Tzelatis. Det var nära att han fick betala hjälpen till sina etiopiska vänner med sitt liv. Han litade på Gud och på bönens kraft. Den dag kom när bönerna besvarades, han blev fri från fängelset och fick sin egendom tillbaka.

Fakta

- Italien vill vara en kolonialmakt. Regeringen beslutar att man ska ta makten över Somalia, Libyen, Eritrea och Etiopien. 1889 tar de makten i Eritrea och östra Somalia. De försöker med Etiopien men besegras av kejsare Menelik II vid Adua 1896.
- Italien undertecknar förbudet mot gaskrigsföring tillsammans med Etiopien och alla andra medlemsländer i NF (nationernas förbund, FN:s föregångare) 1925.
- Italien förklarar krig mot Etiopien 2 oktober 1935 och anfaller från Somalia i söder och Eritrea i norr med en halv miljon soldater, lättare stridsvagnar, artilleri och flygplan. Kejsare Haile Selassies armé saknar modern utrustning och har bara tre egna flygplan. Trots det gör den kraftigt motstånd i drygt ett halvår. Etiopiska armén besegras vid Amba Aradam i april 1936.
- Under kriget släpper italienarna 1600-2500 bomber med totalt 500 ton gas över både civilbefolkningen och soldaterna. Den vanligaste gasen var senapsgas som orsakar svåra brännskador på både människor och djur. Det fanns gasmasker i Europa men Etiopien fick inte köpa någon utrustning. Man uppmanade människorna att kisa i sina tunna schalar av bomullstyg och täcka för ansiktet som skydd mot gasen. När människorna i byarna lärt sig att undvika bomberna utvecklade italienarna en ny teknik. Man sprejade gasen direkt över marken. Allt levande som vistades utomhus i området drabbades av skador.